

D ô v o d y:

Zmätočná sťažnosť, ktorá bola založená na dôvode zmätku podľa § 385 č. 1 a) tr. p., namietajú, že niet tu skutkovej povahy zločinu vojenskej zrady podľa § 6 č. 2 odst. III. zák. na ochr. rep. Najvyšší súd preskúmajúc túto trestnú vec sa presvedčil, že v rozsudku odvolacieho súdu neboli zistené všetky skutočnosti rozhodné pre posúdenie tohoto trestného prípadu. Predovšetkým sa podotýka, že aj podľa toho skutkového stavu, ktorý bol základom obžaloby a rozsudku odvolacieho súdu, nešlo by v tomto prípade o páchatel'skú činnosť obžalovaného J. L., keďže jeho činnosť nesmerovala k tomu, aby on sám vyzvedal dáta požadované v dopise od M. J-ovej, cieľom ich vyzradenia maďarskej zpravodajskej služby, lež obmedzila sa na vedľajšiu činnosť, podporovanie iného páchatel'a. Podľa tohoto skutkového stavu išlo by u obžalovaného J. L. len o zločin pomocníctva podľa § 69 č. 2 tr. zák. na zločine vojenskej zrady podľa § 6 č. 2 odst. III. zák. na ochr. rep. Aby však obžalovaný J. L. mohol byť uznaný za vinného z tohoto pomocníctva, museli by byť zistené skutočnosti, opravňujúce k nezvratnému záveru, že tento obžalovaný vedel, že ide o sprostredkovanie vojenského vyzvedačstva. Najmä treba vopred zistiť, či tomuto obžalovanému bolo v dobe prevzatia dopisu od maďarského vojaka známe, že O. J. bol zatknutý na území Maďarského štátu pre podozrenie, že pracuje v prospech československej zpravodajskej služby; ďalej, že išlo jednak o usvedčenie O. J. v tomto smysle, jednak o zadováženie zprávy o spôsobe dopisovania a o všeobecnom chode československej zpravodajskej služby. Zistenia odvolacieho súdu nie sú však v tom smysle dostatočné. Tu treba podotknúť, že nestačí azda všeobecná úvaha, že obžalovaný J. L. bol si vedomý svojho počínania a významu veci, lež treba konkrétne zistiť, ktoré všetky skutočnosti, týkajúce sa tohoto prípadu, boli obžalovanému známe, a najmä, či mu bol tiež známy aj obsah a smysel doručeného dopisu tak, aby mohol byť učinенý spoľahlivý záver, že nešlo tu u tohoto obžalovaného azda len o podozrenie ~~n i e č o h o n e d o v o l e n é h o~~, lež o určitú vedomosť, že ide o výzvednú činnosť v smysle vojenskej zrady. Pri tom sa podotýka, že odvolací súd ani nezistil výslovne, že obsah závadného dopisu bol obžalovanému sdelený, alebo že on dopis pred doručením prečítal. Tým cieľom bude treba zistiť, či obžalovaný odovzdal závadný dopis M. J. zatvorený, v akom stave bola obálka dopisu a či bolo na nej poznať, že dopis bol otvorený. Z toho plynie, že sa tu vyskytuje prípad 1. odst. § 35 por. nov. Preto bol rozsudok odvolacieho súdu v časti, týkajúcej sa odsúdenia obžalovaného J. L., zrušený podľa cit. ustanovenia zákona a vec bola vrátená odvolaciemu súdu k novému pojednávaniu a rozhodnutiu, zmätočná sťažnosť však bola poukázaná na toto rozhodnutie.

Čís. 4906.

Právo státu na veřejný dohled není chráněno ustanovením § 197 tr. zák., nýbrž ustanovením § 320 tr. zák.

Falešné údaje rázu v § 320 e) tr. zák. předpokládaného, učiněné ú ř a d u mimo případ trestního vyšetřování, spadají jen pod toto usta-

novení i, byly-li svou povahou listivým předstíráním po rozumu § 197 tr. zák. (směřovaly-li k oklamání úřadu a byly-li k tomu podle okolností konkrétního případu způsobilé, a to i, učinil-li je pachatel v úmyslu, by jimi uvedl veřejný dohled v omyl, t. j. v úmyslu, by jimi poškodil právo státu na tento dohled; byly-li takové údaje učiněny osobě soukromé, nejde vůbec o trestný čin, náležející před soud.

Jde o formální nařízení, vztahující se ku průběhu shromáždění po rozumu § 4 zák. čís. 309/1921, odňal-li předseda shromáždění řečníku slovo, nikoliv však, vyzval-li ho, by mluvil k věci.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1934, Zm I 62/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním jednání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 26. listopadu 1931, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 4 zákona proti útisku ze dne 11. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., a přestupkem podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného z obžaloby pro přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., že dne 2. srpna 1931 v J. na veřejné schůzi lidu uvedl nepravým udáváním jména, tedy takovým listivým předstíráním pořadatele schůze v omyl, kterým právo státu na veřejnou evidenci škodu trpěti mělo; věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl v rozsahu dalšího zrušení týkajícího se přestupku podle § 4 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., přihlížeje při tom ku právoplatnému odsouzení obžalovaného pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 1, 5 zákona čís. 50/1923 sb. z. a n.

Důvody:

Předmětem veřejného líčení podle § 286 tr. ř. je zmateční stížnost obžalovaného Roberta B-y jen, pokud napadá rozsudek soudu první stolice ve výrocích odsuzujících tohoto obžalovaného pro přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák. a pro přestupek podle § 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních. Napadajíc rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., namítá stížnost po stránce věcné mimo jiné, že jednání, v němž rozsudek shledal tento přestupek, nezakládá skutkovou podstatu tohoto trestného činu, že jednání to mohlo by tvořiti skutkovou podstatu přestupku podle § 320 e) tr. zák., kdyby stěžovatel byl nepravdivý údaj, o nějž tu jde, učinil úřední osobě (úřadu), že tu však tohoto předpokladu není, takže tu nejde vůbec o skutkovou podstatu trestného činu náležejícího před soud. Těmito vývody provádí stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., nikoli zmatek podle § 281, čís. 10 tr. ř., jehož se tu číselně rovněž dovolává.

Stížnosti nelze upříti oprávněnost. Rozsudek shledává skutkovou podstatu přestupku podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák. v tom, že stěžovatel uvedl dne 2. března 1931 ve M. na veřejné schůzi lidu Františka

B-a jako poradatele této schůze lstivým předstíráním, a to přihlášením se ke slovu pod falešným jménem Fr. D., v omyl, kterýmž mohlo a mělo býti poškozeno právo státu na veřejnou evidenci osob ve veřejném shromáždění mluvících. Není zákonného ustanovení, které by upravovalo zvláštní právo státu »na veřejnou evidenci osob ve veřejném shromáždění mluvících«. Právo státu, jež rozsudek má na mysli, je svou podstatou právem státu na veřejný dohled. Toto právo státu je předmětem ochrany ustanovení § 320 tr. zák. Když někdo v opovědním lístku dá si falešné jméno, udá falešný stav, falešné zaměstnání nebo jiné nepravdivé okolnosti, nebo když vůbec úřad policejní nebo jiný úřad státní neb obecní, kromě případu trestního vyšetřování, o němž platí zvláštní zákonná ustanovení, falešným udáváním svého jména, svého rodiště, svého stavu nebo jiných svých poměrů takovým způsobem ošálí, že tím veřejný dohled může v omyl uveden býti, zakládá to skutkovou podstatu přestupku podle § 320 e) tr. zák. O přestupek podle tohoto ustanovení zákona jde ale i tenkrát, shledá-li se v takových případech, že pachatel měl skutečně úmysl uvésti vrchnost v omyl. Vzhledem k uvedené úpravě skutkové podstaty přestupku podle § 320 e) tr. zák. je nepochybné, že falešné údaje rázu v § 320 e) tr. zák. předpokládaného, učiněné ú ř a d u mimo případ trestního vyšetřování, spadají pod posléze citované ustanovení zákona i, směřovaly-li k oklamání úřadu a byly-li k tomu podle okolností konkrétního případu způsobilými, t. j. i, byly-li svou povahou lstivým předstíráním po rozumu § 197 tr. zák. Ze zmíněné úpravy skutkové podstaty přestupku podle § 320 e) tr. zák. plyne však dále též, že falešné údaje, jež ustanovení § 320 e) tr. zák. má na mysli, spadají pod toto ustanovení zákona i, učinil-li je pachatel v úmyslu, by jimi uvedl veřejný dohled v omyl, t. j. v úmyslu, by jimi poškodil právo státu na tento dohled; neboť uváží-li se, že skutečné ošálení úřadu falešnými údaji v § 320 e) tr. zák. uvedenými, znamená podle své povahy vždy nutně též uvedení veřejného dohledu v omyl, t. j. poškození práva státu na veřejný dohled, dlužno v úmyslu pachatelově v 2. odstavci § 320 e) tr. zák. uvedeném, t. j. v úmyslu uvésti vrchnost skutečně v omyl, spatřovati zároveň úmysl směřující k poškození práva státu na veřejný dohled. Shledává-li takto trestní zákon v ošálení úřadu zmíněnými falešnými údaji skutkovou podstatu přestupku podle § 320 e) tr. zák. i, byly-li ony falešné údaje svou podstatou lstivým předstíráním po rozumu § 197 tr. zák. a byly-li učiněny v úmyslu směřujícím k poškození práva státu na veřejný dohled, t. j. neshledává-li v takovém jednání pachatelově ani za těchto předpokladů skutkovou podstatu přestupku podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., dlužno z toho dovozovati, že prostému právu státu na veřejný dohled neposkytuje ochranu § 197 tr. zák. (Sr. rozh. čís. 73, 354, 944 víd. sb. a Altmannův »Kommentar zum österreichischen Strafrecht, 1. sv., str. 551/556, kde je též uvedena další literatura obírající se otázkou, zda právo státu na veřejný dohled je chráněno ustanovením § 197 tr. zák.). Nepatří-li podle toho, co uvedeno, právo státu na veřejný dohled k právům chráněným ustanovením § 197 tr. zák., je zřejmo, že rozsudek shledal ve svrchu uvedeném skutku stěžovatelově neprávem přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák. Poněvadž pak zmíněný skutek nespadá ani pod ustanovení § 320 e) tr. zák., a to proto, že fa-

lešný údaj, o nějž tu jde, byl stěžovatelem podle skutkového zjištění rozsudkového učiněn osobě soukromé, tedy nikoliv úřadu, dlužno souhlasiti s právním názorem stížnosti, že jednání stěžovatelovo nezakládá vůbec skutkovou podstatu trestného činu, náležejícího před soud. Rozsudek trpí tudíž ve výroku odsuzujícím stěžovatele pro přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák. zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., stížností uplatňovaným.

Skutkovou podstatu přestupku podle § 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních shledává rozsudek v tom, že stěžovatel rušil dne 2. března 1931 ve M. úmyslně shromáždění zákonně svolané, a to veřejnou schůzi lidu, neuposlechnutím formálních nařízení osoby povolané k řízení a zachování pořádku, vztahujících se ke průběhu shromáždění. Neuposlechnutí formálního nařízení této osoby, vztahujícího se ke průběhu shromáždění pak spatřuje rozsudek podle rozhodovacích důvodů zřejmě v tom, že stěžovatel, byv vzhledem k tomu, že přihlásiv se ke slovu jako řečník nemluvil k věci, nýbrž pronášel komunistická hesla, předsedou shromáždění vyzván, aby ustal, pokračoval dále v řeči. Lze sice souhlasiti s právním názorem stížností hájeným ve vývodech věnovaných číselně uplatňovanému zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., že vyzvala-li osoba k řízení a zachování pořádku ve shromáždění povolaná řečníka uchylujícího se ve své řeči od programu shromáždění, by mluvil k věci, jde o výzvu, jež nespadá pod pojem formálního nařízení vztahujícího se ke průběhu shromáždění po rozumu § 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.; ale stížnost neprovádí onen důvod zmatečnosti po zákonu, pokud namítá, že tu není dána skutková podstata přestupku podle posléze cit. ustanovení zákona proto, že předseda shromáždění stěžovateli pouze vytkl, že nemluví k věci; neboť stížnost neдрží se tu v okruhu skutkových zjištění rozsudkových, jak by při správném provádění hmotněprávního zmatku činiti měla, nýbrž vychází ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného (§ 288, odst. 2 čís. 3 tr. ř.).

Ve vývodech vztahujících se k číselně uplatňovanému zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýká stížnost rozsudku mimo jiné, že nezjišťuje spolehlivě, v čem prý záleželo rušení shromáždění rozsudkem předpokládané. Výtkou touto chce stížnost zřejmě vyjádřiti, že skutkové zjištění rozsudkové, že předseda shromáždění vyzval stěžovatele, by ustal, je nejasné. V tomto směru nelze stížnosti upřítí důvodnost. Posléze zmíněný výrok je skutečně nejasný, ježto připouští jak výklad, že předseda shromáždění vyzval stěžovatele, by mluvil k věci, tak i výklad, že předseda shromáždění odňal stěžovateli slovo. Uvedené nejasné skutkové zjištění týká se skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda se stěžovatel dopustil přestupku mu za vinu dávaného či nikoli. Vyzval-li předseda shromáždění stěžovatele pouze, by mluvil k věci, nešlo tu o rozsudkem předpokládané formální nařízení vztahující se ke průběhu shromáždění po rozumu § 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.; odňal-li však předseda shromáždění stěžovateli slovo — obžaloba zaujímá stanovisko, že se tak stalo — šlo tu, jak stížnost sama připouští, o formální nařízení vztahující se ke průběhu shromáždění a mohlo tu v důsledku toho jíti

o přestupek, z něhož je stěžovatel viněn. Podle toho je rozsudek v na-
značeném směru stížen vadou nejasnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., stíž-
ností zřetelným poukazem vytýkanou.

Čís. 4907.

Aby při spolupachatelství na loupeži kvalifikované podle § 349 odst. 2 tr. zák. byl za úmyslné zabití člověka podle tohoto přísnějšího ustanovení zodpověden i ten spolupachatel, jenž nevykonal smrtící čin, je třeba, aby i on měl úmysl zabít člověka, aneb, aby po jeho zabití jiným spolupachatelem pokračoval v loupeži, ač mu bylo známo, že poškozený byl jiným spolupachatelem již usmrčen; jinak zodpovídá jen za prostou loupež podle § 344 tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1934, Zm IV 615/33.)

Nejvyšší soud, přezkoumav trestní věc proti F. S. a spol., obžalovaným pro zločin loupeže a j., na základě veřejného líčení následkem zmateční stížnosti obhájců obžalovaných F. S. a M. M., vynesl rozsudek, jímž mimo jiné z úřední povinnosti z důvodu zmatku podle § 385 čís. 1 b) tr. ř. zrušil rozsudek prvního soudu ve výroku o kvalifikaci pokusu zločinu loupeže, spáchaného obžalovaným M. M., najmě pokud tento čin byl podřaděn též pod ustanovení posl. odst. § 349 tr. zák., a tuto poslední kvalifikaci pominul.

Z d ů v o d ů:

Nejvyšší soud, přezkoumávaje tuto trestní věc, se přesvědčil, že rozsudek porotního soudu, pokud se týče kvalifikace pokusu zločinu loupeže, spáchaného obžalovaným M. M., je dotčen zmatkem podle § 385 čís. 1 b) tr. ř., kterého dlužno dbáti z úřední povinnosti ve smyslu posl. odst. cit. §, neboť zmatek byl v neprospěch obžalovaného. Pokus zločinu loupeže, spáchaný tímto obžalovaným ve společnosti obžalovaného F. S., byl prvním soudem kvalifikován u obou obžalovaných podle §§ 65, 344 a 349 posl. odst. tr. zák. Tato kvalifikace je, pokud jde o obžalovaného F. S., správná, neboť tento při pokusu loupeže úmyslně usmrtil I. B. Pokud však jde o obžalovaného M. M., dlužno uvážit toto:

Skutková podstata zločinu loupeže podle posl. odst. § 349 tr. zák. jest složena ze skutkových podstat loupeže a úmyslného zabití člověka. Proto, aby v případě spolupachatelství na zločinu loupeže byl zodpovědný podle přísnějšího ustanovení posl. odst. § 349 tr. zák. — totiž zodpovědný též za úmyslné zabití — i ten spolupachatel, jenž sám nevykonal smrtící čin, je ve smyslu §§ 70, 75 a 82 odst. 1 tr. zák. započítán, by i on měl úmysl směřující k zabití člověka, anebo aby po provedeném zabití, spáchaném jiným spolupachatelem, pokračoval v loupežné činnosti ještě dále, když mu bylo již známo, že poškozený byl jiným spolupachatelem usmrčen. Jinak odpovídá pouze podle § 344 tr. zák. Podle skutkových zjištění, učiněných porotou v kladných odpovědích na skutkové otázky, týkající se pokusu zločinu loupeže, spáchaného na po-